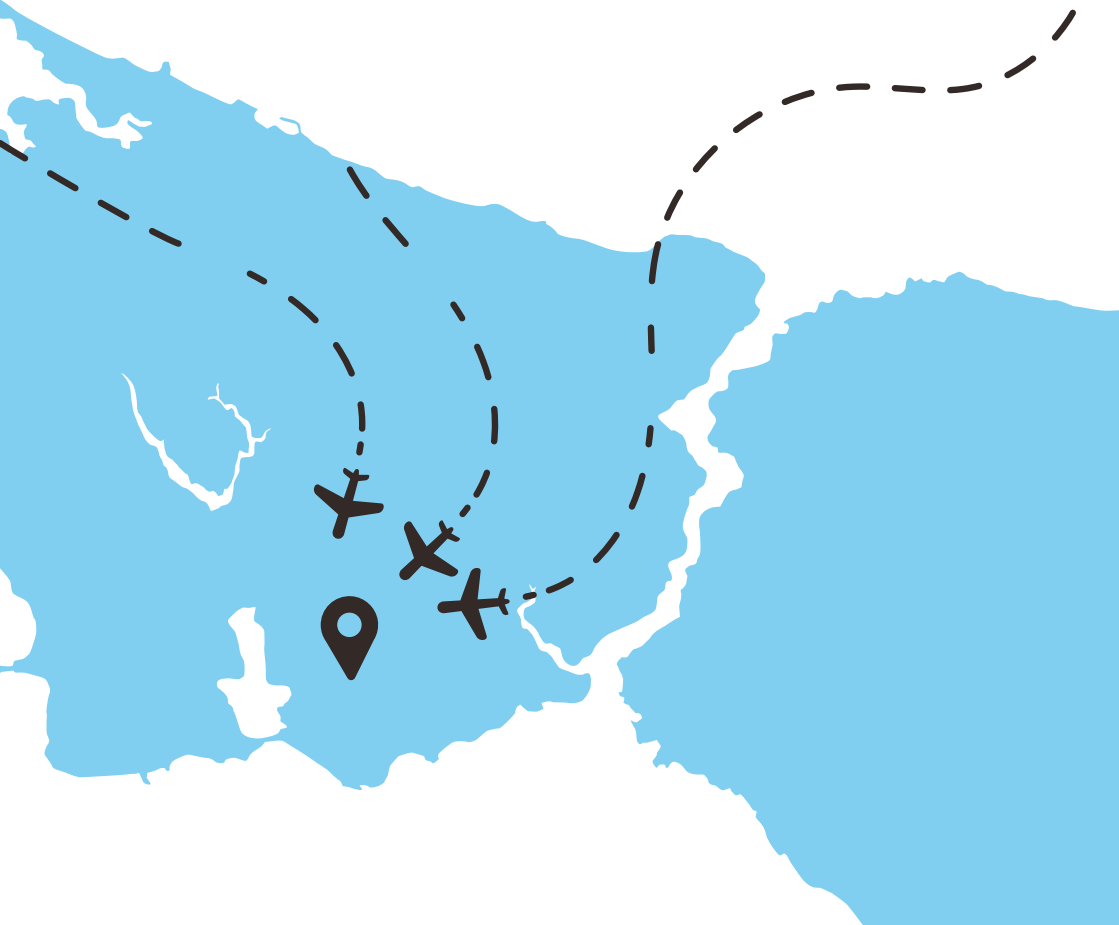

20 SORUDA İSTANBUL HAVALİMANLARI

01

**Atatürk Havalimanı'nın
Türkiye havacılık tarihinde
önemi nedir?**

Yeşilköy Tayyare Meydanı adıyla 1912 yılında kurulan Atatürk Havalimanı Türk askeri ve sivil havacılığının doğum yeri ve beşiğidir. Türkiye’de ilk iki uçak 15 Mart 1912 tarihinde bu havaalanına indi.

- 1933 yılında Yeşilköy Hava Meydanı sivil uçuşlara açıldı.
- 1953 yılında Yeşilköy Hava Meydanı uluslararası uçuşlara açıldı.
- 1983 yılında dış hatlar terminali işletmeye açıldı.
- 1985 Atatürk Havalimanı adını aldı.
- Dönemin güncel teknolojisi ve modern mimarlık örneğiolarak 1992 yılında Mimarlar Odası “Ulusal Mimarlık Ödülü”nü aldı.
- 2019 yılında kapanmadan önce Türkiye’nin en fazla yıllık yolcu sayısına sahip havalimanıydı.

02

Atatürk Havalimanı kapatılma süreci nasıl işletildi?

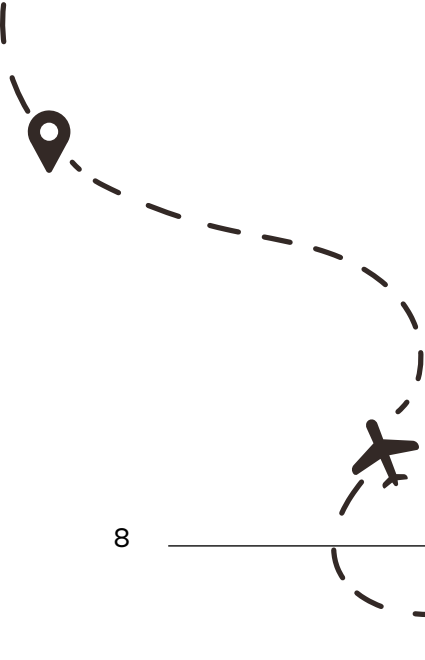
- İstanbul Havalimanı; 03.05.2013 tarihinde yap-işlet-devret modeli ile ihale edildi.
- İstanbul Havalimanı resmi olarak 29 Ekim 2018 tarihinde açıldı ve test uçuşları yapıldı.
- 6 Nisan 2019 tarihinde ise Atatürk Havalimanı'nda operasyon yapan havayolu şirketlerinin İstanbul Havalimanı'na taşınma işlemleri tamamlandı.
- Mayıs 2020'de kuzey-güney pistlerine Prof. Dr. Murat Dilmener Acil Durum Hastanesi inşa edildi.
- Taşınmadan sonra Atatürk Havalimanı'nda tarifeli uçuşlara son verildi; kargo uçuşları ise 5 Şubat 2022'ye kadar devam etti. Ardından kargo uçuşları da İstanbul Havalimanı'na aktarıldı.

03

Millet Bahçesi ihalesi nasıl yapıldı?

İhale, 29 Nisan 2022 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmaksızın pazarlık usulü 21b yöntemi ile yapıldı. Altı firmanın katıldığı ihale 2.127.978.000 TL bedel ile Yapı&Yapı İnşaat Tic. San. A.Ş.'ye verildi.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması" şeklinde tanımlanan 21 b maddesi ile yapılması hukuken mümkün değildir. Ortada, **ilgili maddede belirtilen ivedilik durumlarından herhangi biri yoktur.**

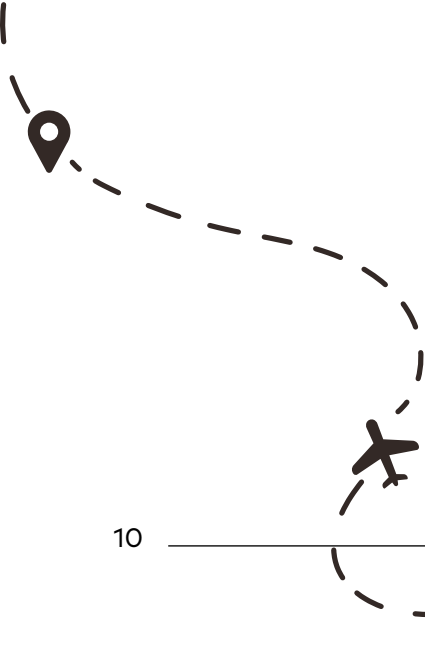
Sözleşme 16 Mayıs 2022'de imzalanmasına rağmen, bu tarihten 3 gün önce Yapı&Yapı firması, Atatürk Havalimanı'nda iş makineleri ile pistlerin yıkım işlemlerine başladı.

04

Sahra hastanesi neden
Atatürk Havalimanı
pistleri üzerine yapıldı?

Sahra hastanesi Atatürk Havalimanı kuzey-güney pistlerini işlevsiz bırakacak şekilde pistlerin üzerine inşa edildi. Bu sayede gelecekte pistlerin yeniden kullanıma açılması ihtimali ortadan kaldırıldı.

05

**Atatürk Havalimanı'nın
millet bahçesine dönüşüm
maliyeti ve İstanbul
Havalimanı'nın kalan
etaplarının kamuya
toplam maliyeti nedir?**

İstanbul Havalimanı'na yapılacak yatırımların kalan miktarı yaklaşık **5 milyar Euro**, Atatürk Havalimanı'nın mevcut tesisinin değeri ise yaklaşık **4 milyar Euro**'dur. İstanbul Havalimanı'nın kalan etaplarının iptal edilmesi ve gerekli kapasitenin Atatürk Havalimanı'nın sivil havacılık kullanımına yeniden açılarak karşılanması ile yaklaşık **9 milyar Euro**'luk israfın önüne geçilebilir.

Buna ek olarak Millet Bahçesi inşaat, altyapı ve çevre düzenlemesi için **2.1 milyar TL**'lik bir harcama yapılacaktır.

06

**Atatürk Havalimanı'nı
işleten kuruma neden
ve ne kadar tazminat
ödendi?**

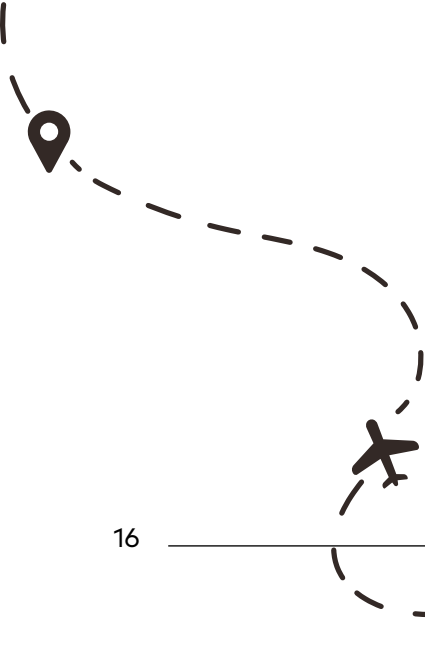
İstanbul Havalimanı'nın 6 Nisan 2019 tarihinde açılışına bağlı olarak, Atatürk Havalimanı'nın, 3 Ocak 2021'e kadar geçerliliği süren kira sözleşme süresinin bitiminden önce ticari uçuşlara kapanması sebebiyle işletmeci şirkete uğrayacağı kâr kayıpları nedeniyle **389 milyon euro** ödenmesi kararı alındı. Buna ek, Devlet Hava Meydanları İşletmesi, dönemin kuru ile yaklaşık **7 milyar TL** işletme gelirini kaybederek kamu zarara uğratıldı.

07

Bu bütçeler ile ne yapılabilir?

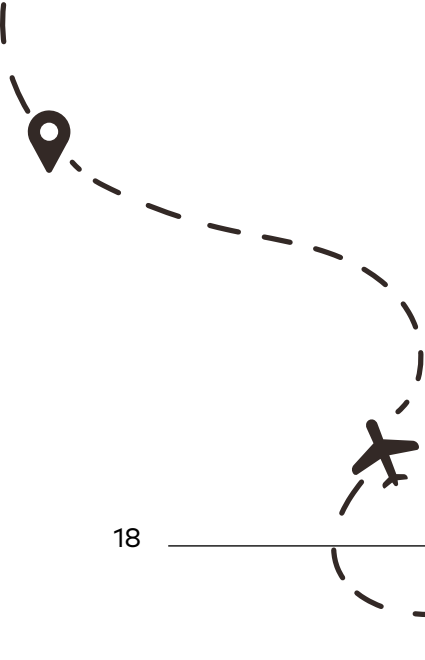
- 300 bin kiři 10 yıl boyunca istihdam edilir.
- 400 bin konut üretimi yapılabilir.
- Yapılan israf ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından takibe alınan vatandaşlara ait tüm kredi borçları ödenebilir.
- Yapılan dönüşümden doğan ekonomik kayıp, 2021 yılı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan toplam sosyal yardım harcamasının 2,5 katıdır.

08

Atatürk Havalimanı neden açık kalmalı?

Atatürk Havalimanı kapatılmadığı takdirde, İstanbul Havalimanı'na alternatif meydan olarak kullanılabilecektir. Kış aylarında İstanbul Havalimanı'nın bulunduğu Karadeniz sahil şeridinde görüş mesafesinin sıfıra indiği yoğun bir sis tabakasıyla kaplanmakta; Florya, Yeşilköy bölgesi ise açık olabilmektedir. Meteoroloji kayıtları incelendiğinde kış aylarının hangi günlerinde İstanbul'un kuzeyinin sisli, güneyinin açık olduğu tespit edilebilir. Böyle durumlarda İstanbul Havalimanı'na iniş zorluğu çeken uçaklar, uzaktaki alternatif meydanlara gitmek ihtiyacı duymadan, hemen yakınındaki Atatürk Havalimanı'na yönlendirilebilecektir.

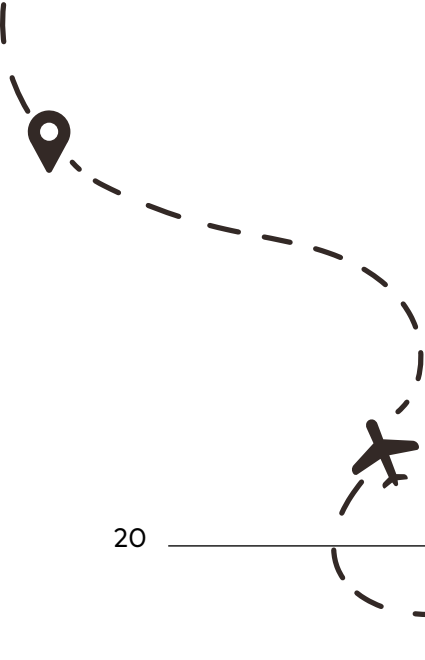
Kapasite ihtiyacı doğana kadar geçecek süre içerisinde mevcut havalimanı yapıları esnek tasarımlarla kamunun kullanımına kolayca açılabilir niteliktedir. İhtiyaç oluştuğunda ise tekrardan terminal olarak dönüştürülmesi mümkün olacaktır.

09

**İstanbul Havalimanı
yer seçimi nasıl yapıldı?
Ne kadarlık bir orman
alanı tahrip edildi?**

İstanbul Havalimanı ilk kez 2009'da yürürlüğe giren Çevre Düzeni Planı'nda duyuldu. Bu planda, şu anda havalimanının yapıldığı Kuzey Ormanları sahası dokunulmaz olarak tanımlanmıştı. Fakat havalimanı projesi plana aykırı olarak uygulamaya konuldu. İstanbul'un anayasası sayılan 2009 tarihli İstanbul Çevre Düzeni Planı'nda üçüncü havaalanı için belirlenen yer Silivri-Gazitepe arası bölgeydi. Ancak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından plan yok sayıldı ve projenin yeri Kuzey Ormanları sınırları içindeki mevcut alan olarak belirlendi.

Hazırlanan ÇED raporunda kesilecek ağaç sayısının 2 milyon 500 bin olacağı belirtilmişti fakat kesilen ağaç sayısı 13 milyon olarak saptandı. Yapılan analizlere göre 2012-2019 yılları arasında **havalimanı proje sahasında 8 milyon**, inşaat için açılan 2 taş ocağı için en az 1 milyon 200 bin, havalimanına giriş sağlayan Kuzey Marmara Otoyolu için 3 milyon 700 bin ağaç kesildi.

10

İstanbul'un son yıllardaki yeşil alan politikaları kapsamında neler yapıldı?

Mevcutta halkın kullanımına kapalı orman alanları kent ormanları projeleriyle, dere hatları ise yaşam vadileri projeleriyle İstanbul Büyükşehir Belediyesi yeni yönetimi tarafından aktif yeşil alanlara dönüştürüldü.

Ancak özellikle 15 Temmuz darbe girişiminin ardından kent içindeki askeri birliklerin kent dışına taşınmasıyla birlikte işlevsiz kalan, çoğunlukla orman alanı ve doğal alan olan alanlar merkezi hükümet tarafından yapılaşmaya açıldı.

Atatürk Havalimanı'nın Millet Bahçesine dönüştürülmesiyle merkezi hükümet tarafından yaratılmaya çalışılan kente yeşil alan kazandırıyor olma yaklaşımının gerçekliği, diğer taraftan korunması gereken mevcut yeşil alanların yok edilmesi sebebiyle tartışmaya açılmalıdır.

11

İstanbul Havalimanının Kanal İstanbul ile ilişkisi nedir?

2011 yılında dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan seçim beyannamesini açıklarken Asya ve Avrupa yakasına iki yeni şehir yapılacağını ve 3. havalimanının bu bölgede olacağını ifade etti.

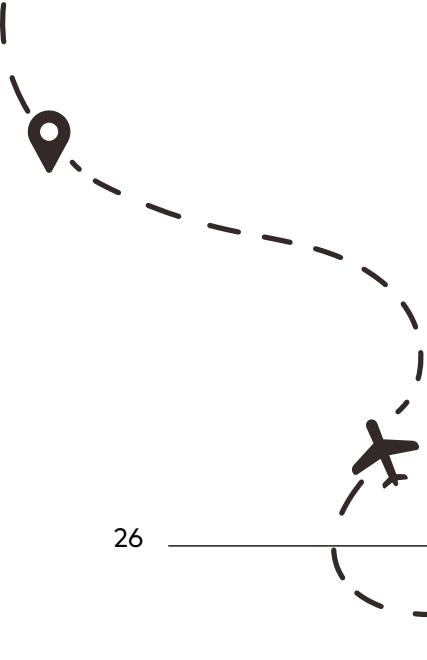
Kentin gelişimini kuzeye yönlendiren ve Kanal İstanbul gibi İstanbul'un geleceğini tehdit eden projelere gerekçe ve destek oluşturan İstanbul Havalimanı'nına daha fazla yatırım yapılmaması gerekmektedir.

12

İstanbul gibi önemli
dünya kentlerinde kaç
havalimanı bir arada
çalışmaktadır?

Kent nüfusu 8.5 milyon ve çevresindeki yerleşim yerleriyle metropol nüfusu 14 milyon olan Londra'nın çevresinde Heathrow, Gatwick, Luton, Stansted, Southend ve London City isimli 6 adet havalimanı bulunmaktadır.

Kent nüfusu 9 milyon ve çevresindeki yerleşim yerleriyle metropol nüfusu 20 milyon olan New York şehrinin kullandığı, JFK, Newark Liberty, Laguardia ve Stewart isimli 4 adet havalimanı bulunmaktadır.

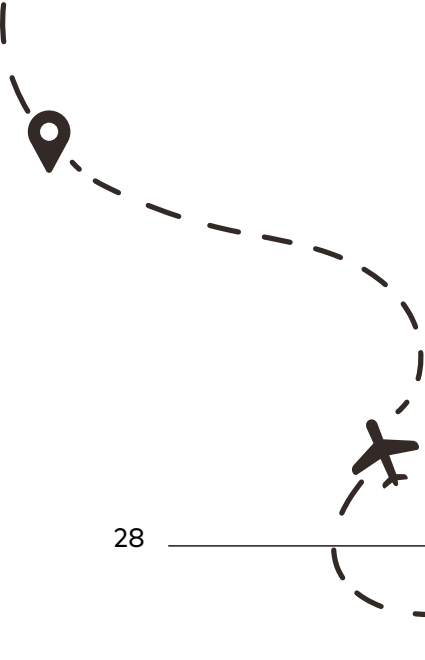
Roma'ya 3. havalimanı yapıldı ama diğerleri kapatılmadı.

13

**İstanbul'un öngörülen
yolcu kapasitesi nedir?
Bu kapasite mevcut
havalimanı altyapısıyla
karşılanabilir mi?**

İstanbul Havalimanı mevcut yolcu kapasitesi 90 Milyon yolcu/yıldır. Planlanan kapasite ise 150 Milyon yolcu/yıldır. Sabiha Gökçen Havalimanı'nın mevcut kapasitesi yaklaşık 40 Milyon yolcu/yıldır. İnşa halindeki ek pist ve yeni terminal binasıyla birlikte kapasite yaklaşık 65 Milyon yolcu/yıla ulaşacaktır. Atatürk Havalimanı kapandığında yaklaşık 65 Milyon yolcu/yıl kapasiteye ulaşmış durumdaydı. Dolayısıyla İstanbul'da mevcut havalimanı altyapısı 215 (90+65+60) Milyon yolcu/yıl kapasiteye sahiptir.

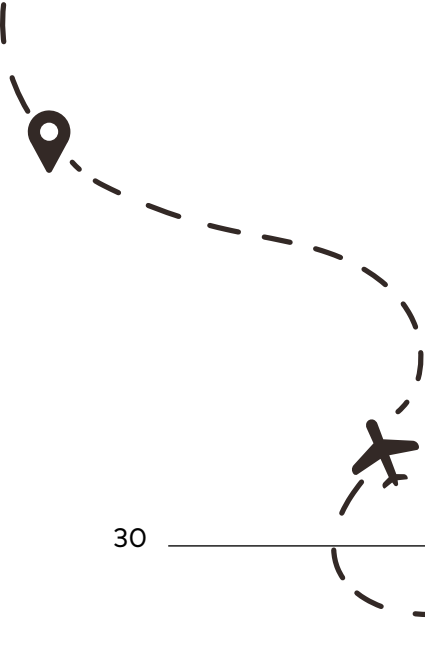
İstanbul için öngörülen yolcu kapasitesi mevcut inşaat ve İstanbul Havalimanı planlanan kapasitesine bakıldığında 215 (150 İHL +65 AHL) Milyon yolcu/yıldır. Dolayısıyla İstanbul Havalimanı'nın planlanan etapları inşa edilmeden mevcut kapasiteyle planlanan kapasiteye halihazırda erişilmektedir.

14

Üç havalimanı nasıl
bir arada çalışır?

Atatürk Havalimanı pistlerinin, İstanbul Havalimanı pistleri uçuş koridorunu bloke ettiği söylemi, mevcutta yapılan planlamanın Atatürk Havalimanının kapatılması öngörüsünden kaynaklanmaktadır.

Atatürk Havalimanı, İstanbul Havalimanı ve Sabiha Gökçen Havalimanı doğru bir teknik planlamayla kurulacak uçuş koridorları ile, beraber çalıştırılabilir. Birden fazla havalimanına sahip dünya kentleri bu konuda örnek teşkil etmektedir.

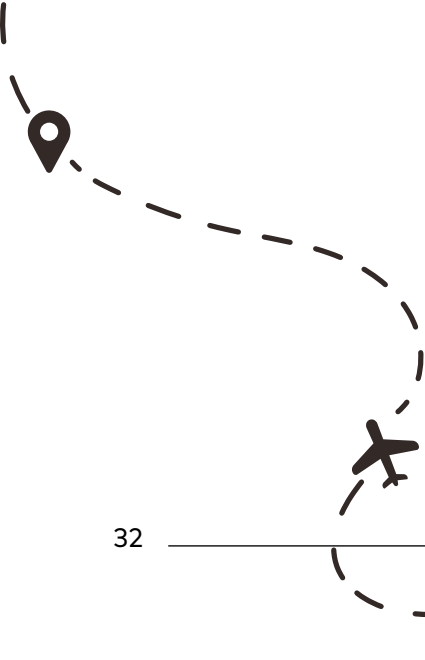
Uçuş koridoru planlamasının yanında havalimanlarının yüksek kapasiteli raylı sistem hatlarıyla desteklenmesi gerekir. Marmaray Yeşilköy istasyonu, İstanbul Havalimanı-Halkalı metrosu Halkalı istasyonu arasında inşa edilecek Atatürk Havalimanı Metrosu ile entegre bir uzatma hattı ile Atatürk Havalimanı'nın sahip olduğu erişilebilirlik kapasitesi daha da geliştirilebilir. Sabiha Gökçen Havalimanı metro bağlantı inşaatlarının bitmesi ile 3 havalimanı birbirine bağlanmış olacaktır.

15

Atatürk Havalimanı'nın kapatılmasının kente ekonomik etkileri nelerdir?

Havaalanı çevresinde yer alan:

- Restoranlar
- Kültürel tesisler
- Oteller ve konaklama tesisleri
- İş yeri kompleksleri
- Kongre ve fuar merkezleri
- Lojistik ve dağıtım merkezleri
- Sanayi alanları
- Serbest ticaret bölgeleri havalimanının kurulması veya kapatılmasından doğrudan ve dolaylı olarak etkilenmektedir.

Atatürk Havalimanı yaklaşık 90 senedir bölgede ciddi bir ekonomik çekim noktası oluşturmaktadır. Kapatılması, yakın çevresindeki havalimanı işlevleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili ekonomik faaliyetlerin zarar görmesine neden olacaktır.

Atatürk Havalimanının yaşatılması 18.000 kişiye yeniden istihdam demek!

Atatürk Havalimanı çevresinde yıllar boyu olarak inşa edilmiş olan otel ve ticari işletmelerin yılda yaklaşık 580 milyon Euro'luk kaybının önlenmesi mümkündür.

16

Millet Bahçesi Projesi çevre yapılaşmalarını nasıl etkileyecek?

Bir havalimanı sadece tek başına bir tesisten ibaret değildir. Böylesine büyük projeler, kentteki büyük ölçekli altyapı yatırımlarını, imar hareketlerini, arazi kullanım kararlarını etkiler.

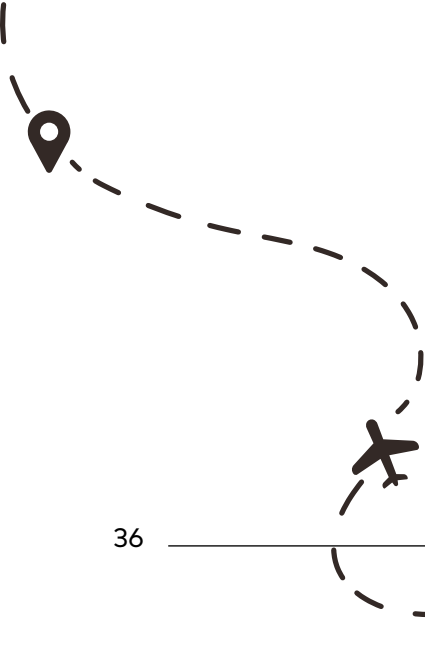
Havalimanı çevresindeki yapılaşma izinlerini belirleyen havamania sınırının ortadan kalkmasıyla, alanda yapılaşma baskısı oluşacaktır.

17

Millet Bahçesi Projesinin yasal altyapısı var mı?

Atatürk Havalimanı'na yapılacak olan Millet Bahçesine ilişkin plan kararı 27 Mayıs 2022 tarihinde çıkmıştır. Fakat ihale 13 Mayıs 2022 tarihinde yapılmıştır. İhale, tarihindeki plan kararlarına aykırı bir şekilde yapılmıştır.

İhale Öncesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

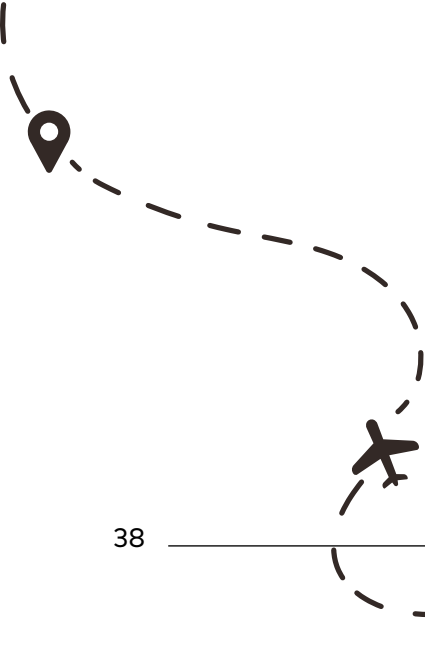

27 Mayıs 2022 tarihli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

18

**Atatürk Havalimanı
kapatılması kararı
verilirken sivil toplum ve
halk katılımı sağlandı mı?**

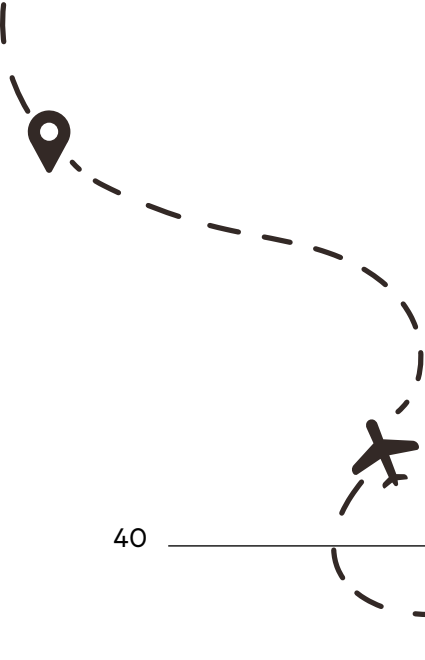
Gelişmiş ülkelerde kent bütününe etkileyecek kamu yatırımları, halkın bilgisi ve onayının ardından hayata geçer. Atatürk Havalimanı'nın bundan sonraki kullanımı ile ilgili plan, politika ve stratejilerin neler olduğu yönünde hiçbir toplantı yapılmamış, STK'lar, meslek odaları, yerel yönetim ve halkın görüş ve değerlendirmeleri sorulmamıştır.

19

Dünyada havalimanı dönüşüm projeleri nasıl yönetiliyor?

Gelişmiş ülkelerde havalimanı dönüşüm projeleri referandum, tasarım yarışması, çalıştaylar gibi katılımcı süreçler yürütülmektedir.

Berlin'de Tempelhof Havalimanı'nın 1996 yılından sonra yolcu sayısı ciddi oranda azalmıştır. 27 Nisan 2008'de havalimanının yolcu taşımacılığına kapatılıp kapatılmaması yönünde referandum yapılmıştır. 2010 yılında park olarak açılan Tempelhof Havalimanı için 2014 yılında yapılan referandumda halkın %64 Tempelhof terminal binasının ve pistlerin korunmasını istemiştir.

Kanada Toronto Downsview Havalimanı'nın kapatılma kararından sonra 2000 yılında alan için bir tasarım yarışması başlamıştır. Yarışma sonucunda kazanan proje uygulanmış pistler mevcut şekilde korunarak 2012 yılında park olarak açılmıştır.

20

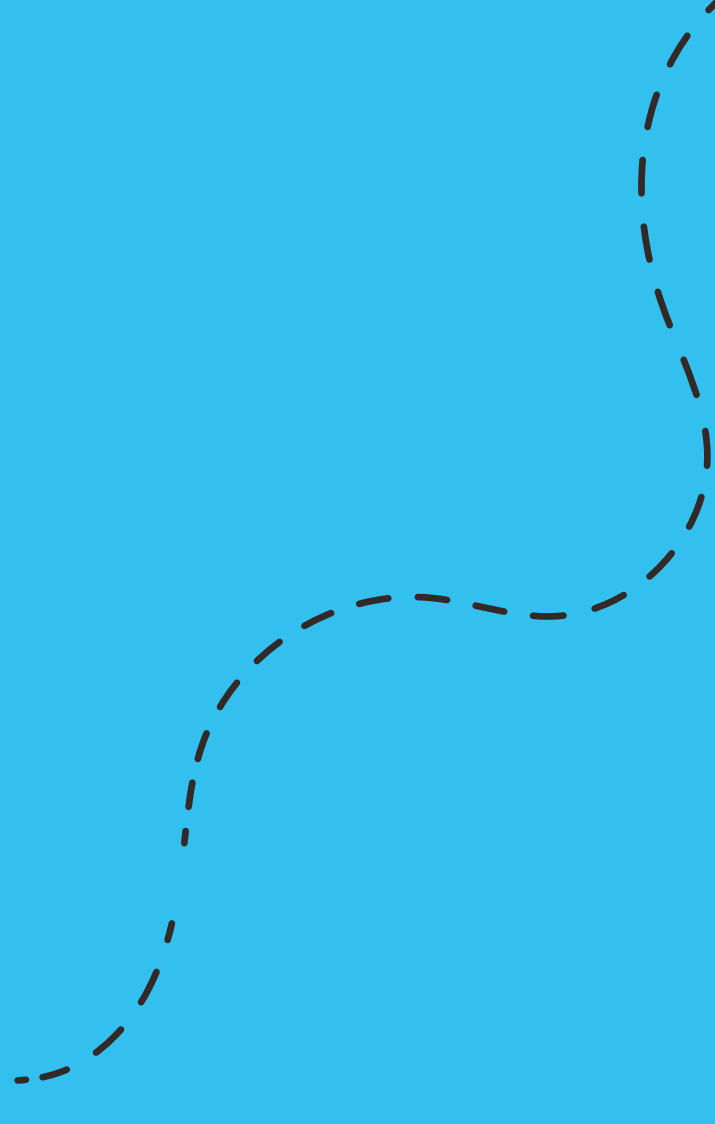
Atatürk Havalimanı'nın
geleceğini kimler
belirlemeli?

Atatürk Havalimanı'nın geleceği, merkezi hükümet, yerel yönetimler, meslek kuruluşları, STK'lar, Kent Konseyleri ve halkın tüm kesimlerinin dahil edildiği katılımcı bir süreçle belirlenmelidir. Forum, çalıştay gibi etkinliklerle iki yönlü bir iletişim sağlanmalı ve aktif katılım teşvik edilmelidir.

ipa.istanbul